

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Brno

Inspekční zpráva

Mateřská škola Kyjov, Nádražní 829

Nádražní 829, 697 01 Kyjov

Identifikátor zařízení: 600 115 381

Termín konání komplexní inspekce: 5., 6., a 7. března 2001

Čj.	122 200/2001-01160
Signatura	kl7au101

CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ

Pětiletá mateřská škola je umístěna blízko středu města v budově pavilónového typu s přilehlou zahradou. Postavena byla v letech 1978–79 jako společné zařízení s jeslemi. V současné době je příspěvkovou organizací s právní subjektivitou jejímž zřizovatelem je Město Kyjov. 83 zapsaných dětí je umístěno do tří běžných a dvou speciálních tříd. Výchovně vzdělávací proces zajišťuje 9 pedagogických a 5 provozních pracovníků.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

Plánování a příprava vzdělávací činnosti

Mateřská škola v podstatě realizuje „Program výchovné práce pro jesle a mateřské školy“ (SPN 1984) ze kterého učitelky vybírají dílčí cíle do měsíčních plánů a týdenních příprav, převážně jen pro řízené činnosti. Pro doplnění námětů využívají některé z nich novější metodické materiály a publikace. Spontánní činnosti jsou plánovány ojediněle, a to formou úkolů pro hry dětí. Plány a přípravy jsou zpracovány analyticky bez vnitřní integrace a vzájemných logických souvislostí, nereflktují současné tendence v předškolním vzdělávání. Orientace úkolů na osobnostní rozvoj dětí v návaznosti na jejich aktuální poznatky a zkušenosti nabyly v plánech příliš zřejmé, stejně jako provázanost s koncepčními záměry školy.

Ve speciálních třídách jsou děti vedeny a rozvíjeny podle individuálních vzdělávacích plánů vypracovaných odborníky SPC na školní rok. Tyto plány vycházejí ze speciálně-pedagogické a psychologické diagnostiky a průběžně jsou aktualizovány (po 2-3 měsících). Učitelky důsledně sledují jejich naplňování a pokroky dětí pravidelně vyhodnocují. Tím podporují jejich perspektivní rozvoj a zmírňují důsledky postižení. Stejným způsobem je plánována péče o individuálně integrované dítě s tělesným postižením.

Škola plánuje vzdělávací činnost v souladu s deklarovaným vzdělávacím program a speciálně pedagogickou diagnostikou. S výjimkou speciálních tříd ho však málo přizpůsobila současným pedagogickým trendům v předškolním vzdělávání, které více preferují osobnostní rozvoj dětí v souladu s jejich individuálními předpoklady. Úroveň plánování a přípravy je tedy celkově hodnocena jako průměrná.

Podmínky vzdělávací činnosti

Personální podmínky vzdělávací činnosti jsou z hlediska předepsané odborné a pedagogické způsobilosti velmi dobré, protože ji splňují všechny učitelky s výjimkou jedné, která zahájila vysokoškolské studium speciální pedagogiky. Kvalitu přímé práce s dětmi však negativně ovlivňovalo ne příliš efektivní rozvržení pracovní doby v průběhu dne, stejně jako chybějící metodické vedení nekvalifikované učitelky ve speciální třídě.

Prostorové řešení školy je účelné a podnětné, kromě šatny a hygienického zázemí speciálních tříd, které jsou poněkud stísněné a tím zvyšují možná rizika úrazovosti dětí (zejména dětí s omezeným pohybem, případně imobilních). Materiálně technické zázemí školy, vybavení hračkami, knihami a pomůckami včetně nábytku je odlišné. Zatímco běžné třídy mají pro práci s dětmi vše potřebné a v dostatečném množství, dětem ve speciálních třídách chybí velké manipulační hračky, židle a stolky dle antropometrických požadavků a zázemí pro individuální logopedickou péči (ta probíhala v šatně dospělých). Školní zahrada, která obklopuje budovu MŠ a je příjemně zastíněná vzrostlými stromy, potřebuje nezbytnou obnovu stávajícího vybavení.

Podmínky z hlediska psychohygieny nejsou dobré. Stanovená organizace dne je nevyvážená, převažují činnosti řízené na úkor spontánních. Značná část dětí neměla možnost, vzhledem k jejich pozdnímu příchodu a organizaci dne, uplatnit hru a pohyb jako dominantní činnost. Délka pobytu venku je zkracována, pro oběd není vytvořen dostatečný časový prostor, taktéž individuální potřeba spánku a odpočinku dětí je narušována přemírou zájmových kroužků v poledním čase. Pitný režim je zaveden v průběhu inspekce však nebyl téměř uplatňován.

Personální podmínky pro vzdělávací činnost jsou velmi dobré, prostorové a materiálně technické lze souhrnně hodnotit jako průměrné, zatímco podmínky psychohygienické jsou pouze vyhovující.

Řízené činnosti

V řízených činnostech, které měly charakter výchovných zaměstnání, se negativně promítala skutečnost, že děti jsou do tříd rozděleny podle věku a učitelky volily většinou méně účinné frontální metody a formy práce. Tím, že všechny děti plnily úkol ve stejném čase a tempu a podle neustálých pokynů učitelek, byly vedeny více k podřizování, poslušnosti a mechanickému plnění úkolů. Jen málo byla podporována jejich samostatnost, schopnost rozhodovat se, kreativita a dětská tvořivost. Aktivitu na sebe z velké části přebíraly učitelky na úkor sebeuplatnění dětí. Ty se sice danému způsobu práce podřídily a předkládané činnosti plnily, ale někdy bez většího zájmu. Spíše respektovaly autoritu dospělého. Povzbuzováním a pochvalou je učitelky motivovaly k dokončení činnosti. Účinnou a konkrétní zpětnou vazbu o výsledcích učení však nebyly schopné dětem poskytovat vzhledem k jejich vysokým počtům a výše popsané organizaci. Nadměrná řízenost a v některých případech nezvládnutí organizace byly příčinou problémového chování dětí, které v daných situacích ovlivňovalo celkovou atmosféru.

Ve speciálních třídách, které byly až do svačiny spojené, probíhaly řízené činnosti od rána. Dětem byly předkládány úkoly bez účinnější motivace a snahy je pro činnost zaujmout. I když práce s nimi probíhala individuálně, její způsob nebyl správně pochopen. Plnění cílů, které jsou stanovené v individuálním vzdělávacím plánu konkrétního dítěte, nebylo rozloženo do krátkých úseků v průběhu dopoledne, ale kumulováno do jednoho času (před svačinou nebo po svačině). Tento čas byl příliš dlouhý, dětem nebyla poskytnuta možnost přejít plynule, dle volby k spontánním aktivitám a tím se jejich zájem a práce schopnost rychle snižovaly. Přesto byly, byť v línou formou k činnosti neustále vraceny. Přes veškerou snahu učitelek v obou třídách byla z průběhu práce s dětmi zřejmá jistá bezradnost pramenící v jednom případě z nedostatku zkušeností a ve druhém nedostatečnou promyšleností a poměrně závažnými metodickými i didaktickými chybami.

Za silnou stránku mateřské školy lze považovat velmi hezký a laskavý přístup všech učitelek k dětem, kterým pozitivně ovlivňovaly vývoj vztahů mezi dětmi navzájem i mezi sebou a dětmi. Přesto že jejich verbální projev často převažoval nad dětským většinou byl využíván vhodně a učitelky v kontaktu s dětmi nepůsobily dominantně. Snažily se dobře kladenými otázkami rozvíjet a obohacovat slovní zásobu dětí a působit na celkovou úroveň jejich komunikativních dovedností. Důsledně dbaly na pěstování kulturně-společenských návyků, stejně jako návyků při oblékání a hygieně. Pouze při stolování nebyly děti vedeny k samostatnosti a celková úroveň podávání jídla se lišila jak při svačině a obědě, tak v běžných a speciálních třídách (např. malé podšálky u mladších dětí a dětí se špatnou koordinací pohybu, chybějící prostírání apod.)

Všechny sledované jevy řízených činností (organizace, metody, formy, motivace a hodnocení, komunikace a interakce) jejichž hodnocení je vázáno na pedagogické působení učitelek byly silně ovlivněny pedagogickým tradicionalizmem a převážně rutinním způsobem práce. Proto jsou souhrnně hodnoceny jako průměrné. Ve speciálních třídách převažovala negativa nad pozitivy proto je jejich hodnocení pouze vyhovující.

Spontánní činnosti

Spontánní činnosti probíhaly v čase vymezeném organizací dne pro ranní hry, kromě speciálních tříd. Učitelky v nich sledovaly cíle poznatkového charakteru, jen ojediněle je využívaly k rozvoji přirozeného učení a pohybových aktivit. Poněkud podcenily motivaci dětí k spontánním činnostem a hram. Měly tendenci je spíše řídit a usměrňovat než rozvíjet a vytvářet tak podmínky k uspokojování jejich přirozených potřeb. Přesto se zejména u starších dětí, které mají větší zásobu poznatků a představ, projevila snaha aktivně se uplatnit a realizovat svoje záměry. Přirozeně si vybíraly hračku, místo pro hru i kamaráda, pěkně mezi sebou komunikovaly a spolupracovaly. Využívaly všech možností, které jim dobře vybavený prostor nabízel, včetně pohybových aktivit. U mladších dětí se projevovala jistá nerozhodnost, více vyhledávaly učitelky a čekaly na jejich nabídku. Ty sice do her příliš nezasahovaly, ale také nedokázaly promyšleně a přirozeně využít momentů, kdy by jejich vstup do her působil jako pozitivní a obohacující faktor. Často však děti povzbuzovaly a tím je vhodně motivovaly k dokončení činnosti. Méně konkrétní však byly při poskytování zpětné vazby úspěchů či nezdarech jednotlivců. Jejich laskavý a vstřícný přístup vytvářel příjemné psychosociální klima a příznivé komunikační prostředí. Děti se na ně obracely s důvěrou a spontánně jim sdělovaly svoje dojmy a zážitky. Ukončování her však neprobíhalo plynule, ale bylo podřízeno organizaci dne. Ve třídě starších dětí bylo provázáno jejich konfliktním a problematickým chováním, které souviselo s nejasně stanovenými pravidly správného jednání.

Vzhledem k tomu, že byla ve všech sledovaných jevech spontánních činností (organizace, metody, formy, motivace, hodnocení, komunikace a interakce) pozitivní a negativa v rovnováze, je jejich úroveň posouzena jako průměrná. Pouze ve speciálních třídách, kde spontánní činnosti neprobíhaly vůbec byla situace hodnocena jako nevyhovující.

Hodnocení kvality vzdělávací činnosti

Řízené činnosti stejně jako spontánní měly ve všech běžných třídách převážně průměrnou úroveň oproti třídám speciálním, kde byly obě sledované oblasti posouzeny jako pouze vyhovující. Přesto je kvalita vzdělávání celkově hodnocena jako průměrná.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitelka předložila svou závěrečnou písemnou práci, kterou zpracovala k ukončení specializačního studia managementu pro vedoucí pracovníky MŠ v roce 2000, jako koncepci a plán školy. Předností tohoto dokumentu je, že vychází z analýzy stavu v předchozím období, pojmenovává slabé a silné stránky činnosti školy a je v něm formulována vize na příštích pět let včetně krátkodobých cílů, kterými bude bezprostředně plněna. Za určité negativum tohoto materiálu lze považovat, že jeho učebnicové pojetí nekoresponduje vždy s realitou a v řadě míst je víceméně proklamativní. Nejsou v něm uvedeny prostředky realizace, termíny plnění dílčích cílů, zpětná vazba o jeho naplňování. Jen velmi málo se dotýká zkvalitňování výchovně vzdělávacího procesu. Inspekční činností bylo zjištěno, že pedagogický sbor s ním byl seznámen na pedagogické radě a zatím jej příliš nepřijal za své. Plány výchovně vzdělávacího procesu a koncepční záměry školy působí jako dvě oddělené oblasti, které zatím netvoří provázaný a promyšlený celek.

Funkčnost a efektivita plánování je snižována tím, že netvoří ucelený systém a nepodílely se na něm vedle ředitelky také ostatní pracovnice školy. Celkově je tato oblast hodnocena jako průměrná.

Organizování

Organizace života a chodu školy je vymezena v organizačním a vnitřním řádu, uspořádání dne a rozpisu pracovní doby učitelek. V těchto dokumentech jsou jasně vymezené povinnosti všech zúčastněných, méně pozornosti je věnováno také jejich právům. Povinná dokumentace je sice vedena v souladu s předepsanou právní normou, ale z hlediska administrativního vedení poněkud nepřehledně, ne vždy úplně a řada nedostatků byla v průběhu inspekce odstraňována. Tato skutečnost znesnadňovala kontrolní činnost. Pracovní doba učitelek vzhledem k délce provozu, specifčnosti jednotlivých tříd a poskytování různých aktivit nad běžný rámec provozu není důsledně promyšlená jak z hlediska efektivy, tak kvality výchovně vzdělávacího procesu. Jako naprosto nelogické se jeví střídání služeb v lichém a sudém týdnu, kdy v prvním případě začínají provoz jednotlivé třídy postupně, stejně jako jej ukončují a ve druhém začínají a končí všichni stejně (kromě logopedické třídy). Z toho je zřejmé, že rozvržení pracovní doby je uzpůsobeno tak, aby byla především naplněna míra vyučovací povinnosti pedagogů. Specifika jednotlivých tříd a věkových odlišností dětí v organizaci provozu příliš zohledněna nejsou. Stejně tak je nevhodně rozložená pracovní doba učitelek ve speciálních třídách, kdy jde např. na pobyt venku jedna učitelka se všemi dětmi sama a naopak při ranních hrách, kdy jsou třídy spojené, jsou přítomny dvě učitelky bez ohledu na pozvolné scházení dětí a celkovou organizaci činností. Kromě toho počet pedagogů není v souladu s ustanovením § 4, odst.1 vyhlášky č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách (viz Protokol o kontrole). Informační systém uvnitř školy je funkční, má svá standardní pravidla. Rodičům jsou poskytovány informace dle jejich přání a potřeb. V průběhu školního roku jsou organizovány třídní schůzky, společné oslavy a rodiče mohou být kdykoli přítomni práci s dětmi. Této možnosti někteří využívají zejména v odpoledním čase. Poradenská činnost je poskytována především rodičům dětí ve speciálních třídách.

Škola nabízí dětem v rámci běžného provozu značné množství zájmových kroužků, které na jedné straně zvyšují její prestiž (v dotazníkovém šetření rovněž vysoce oceněno rodiči), ale na straně druhé, vzhledem k umístění v organizaci dne je svým způsobem omezují, především z hlediska uspokojování jejich přirozených potřeb, věkových zvláštností a individuálních předpokladů. Není totiž výjimkou, že jsou některé děti zapojeny do všech těchto zájmových aktivit. Také na učitelky klade jejich zajištění vysoké nároky, běžný provoz je narušován,

vznikají časové stresy a vynaložené úsilí neodpovídá celkové efektivitě tohoto působení na děti.

Organizace provozu školy je méně promyšlená především z hlediska efektivity souběžného působení učitelek ve výchovně vzdělávacím procesu a umístění zájmových kroužků v uspořádání dne. Naopak informační systém a poskytování poradenských služeb zejména rodičům dětí ze speciálních tříd funguje velmi dobře. Celkově je organizační činnost ředitelky školy hodnocena na průměrné úrovni.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka svým klidným a vyrovnaným vystupováním přispívá k pěkným vztahům, které na škole panují. Při vedení využívá partnerského přístupu a pracovníkům umožňuje uplatňovat svoje individuální schopnosti, odbornost a iniciativu. Sama se vzdělává (zejména v oblasti řízení školy a právních předpisů) a účast na seminářích umožňuje i ostatním. Jejich výběr, stejně jako samostudium odborné literatury, však ponechává na učitelkách a neusměrňuje ho cíleně s ohledem na potřeby školy a nové trendy v předškolní výchově. V důsledku vlastní neujasněnosti v zavádění nových přístupů a stylu práce s dětmi je její metodické vedení málo účinné. Nedostatečně zabezpečila také odbornou pomoc začínající nekvalifikované učitelce ve speciální třídě.

Pro odměňování zaměstnanců ředitelka vytvořila široký soubor kritérií. Ta jsou v podstatě dobře využitelná pro pravidelné hodnocení a zjišťování posunů v kvalitě jejich práce. Jako kritéria přidělování nadtarifních složek platu jsou však svým rozsahem i obsahem nevhodná. Pravidla pro přiznávání zvláštních příplatků učitelkám ve speciálních třídách nejsou stanovena v žádném z dokumentů školy.

Vedení a motivování zaměstnanců má průměrnou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní a hospitační činnost ředitelka plánuje a poměrně pravidelně provádí. Více pozornosti věnuje plnění základních povinností, ne vždy důsledně však kontroluje nápravu zjištěných nedostatků. Cíle stanovené pro hospitační činnost jsou obecné, bez vztahu k slabým a silným stránkám jednotlivých učitelek. Vstupy do speciálních tříd mají pouze informativní charakter, neslouží jako zpětná vazba o kvalitě speciální péče. Ze zápisů které ředitelka zpracovává i z rozboru hospitační činnosti provedené v průběhu inspekce vyplývá, že práci nedokáže dostatečně analyzovat, spíše jen sleduje než vyhodnocuje jevy, které si předem stanovila. Závěry a hodnocení, které s učitelkami projednává pouze udržují současný stav a úroveň vzdělávací práce, k jejich výraznější změně ale nepřispívají.

Kontrolní činnost ředitelky je pouze vyhovující.

Hodnocení kvality řízení

Celkově je kvalita řízení posouzena jako průměrná.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Školní jídelna

Školní jídelna je součástí mateřské školy. Průměrně vaří 91 jídel pro strážníky kmenové MŠ a 62 jídel pro ZŠ a MŠ Bukovany, kam se obědy dovážejí. Její kapacita je 200 jídel. Stravu připravuje tým kuchařek s platnými zdravotnickými průkazy a s doklady o absolvování hygienického minima podle vyhlášky MZ č. 91/1994 Sb., o opatření proti přenosným nemocím. Za provoz a chod školní jídelny odpovídá její vedoucí, která také sestavuje s hlavní kuchařkou jídelníček. Při jeho sestavování jsou dodržovány zásady správné výživy. V jídelničce je dostatek čerstvého ovoce i zeleniny v současné době je především na přání rodičů omezováno zpracování hovězího masa. Ceny porcí jsou vypočteny z kalkulace nákladů na potraviny, výše finančního normativu a ostatních věcných nákladů a mzdových prostředků. Zařízení a vybavení odpovídá potřebám provozu, postupně je doplňováno a obnovováno v souladu s finančními možnostmi školy. V průběhu inspekce bylo zřejmé, že získávání správných stravovacích návyků dětí je věnována náležitá pozornost nejen ze strany pedagogů, ale i ostatních zaměstnanců školy.

Úroveň činnosti školní jídelny je hodnocena jako velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení č.j. S-107/99-01 ze dne 30.6. 1999
- zřizovací listina mateřské školy
- povinná dokumentace ve smyslu § 45b zákona ČNR č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů
- doporučení ke zřízení speciální třídy
- výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000,
- projekt školy, výchovně vzdělávací plány jednotlivých tříd.
- dokumentace dětí speciálních tříd
- dokumentace integrovaného zdravotně postiženého dítěte
- Organizační řád, vnitřní řád, uspořádání dne v mateřské škole,
- pracovní doba zaměstnanců, rozpis služeb učitelů
- zápisy z pedagogických rad a provozních porad
- plán kontrolní činnosti
- zápisy z kontrol a hospitací
- kritéria hodnocení a odměňování pracovníků

ZÁVĚR

Ve výchovně vzdělávací činnosti mateřské školy převažovaly řízené činnosti a učení navozované z vnějšku v důsledku setrvávání u zaběhnutých stereotypů z minulého období a nezachycení současných trendů v předškolním vzdělávání dětí. Tuto skutečnost zmírňoval pedagogický kolektiv mimořádně příznivou atmosférou a vstřícným přístupem k dětem i jejich rodičům (podloženo dotazníkovým šetřením ČŠI). Vzhledem k tomu byla kvalita výchovně vzdělávací činnosti posouzena jako průměrná.

Řízení školy bylo i přes dílčí nedostatky celkově hodnoceno rovněž jako průměrné.

ČŠI hodnotí celkově činnost mateřské školy na průměrné úrovni.

Finanční prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu byly vzhledem k účelu jejich poskytnutí využity efektivně.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

**Školní inspektoři
a další zaměstnanci ČŠI:**

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vedoucí týmu

Mgr. Libuše Parmová

.....L.Parmová v. r.....

Členové týmu

PaedDr. Hana Sedláčková

.....H. Sedláčková v.r.....

V Brně dne: 16. 3. 2001

Datum a podpis ředitelky předškolního zařízení stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: ...21.3. 2001.....

Razítko

Ředitelka předškolního zařízení

Podpis

Ludmila Míčková

..L. Míčková v.r.....

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti předškolního zařízení dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka předškolního zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy):	5. 4. 2001	277/2001
Zřizovatel:	5. 4. 2001	278/2001
Rada školy:	-	-

Připomínky ředitelky předškolního zařízení

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Nebyly vzneseny